2019-20

GUIDE TIL
FRITIDS- & STUDIEJOB

JOBPATRULJEN

FAGBEVÆGELSEN - VI GØR DIG STÆRKERE!

GUIDE TIL FRITIDS- & STUDIEJOB

Guide til Fritids- og studiejob, udgivet af Jobpatruljen, juni 2019.
Grafisk design: Kristian Emil Petersen, www.grafiskafdeling.dk
Oplag: 80.000

JOBPATRULJESEKRETARIATET
Weidekampsgade 8
DK 0900 København C
jobpatruljen@jobpatruljen.dk

Jobpatruljekonsulent og chefredaktør: Jon Henningsen

REDAKTION
3F – Fagligt Fælles Forbund, Mia Frølgaard
Dansk Metal, Jacob Fog-Petersen
FOA – Fag og Arbejde, Finn Grønmar
Fødevareforbundet NNF, Lone Krydsfeldt
HK Danmark, Kim Jensen
Jobpatruljen, Jon Henningsen

CERTIFIED cradle to cradle SILVER
PurePrint® by KLS
Produceret 100 % bionedbrydeligt af KLS PurePrint A/S

NORDISK MILJØMÆRKNING
5041 0016
Trykkeri

6 GODE RÅD

1. **Sørg for at have en ansættelseskontrakt**, der er underskrevet af dig og din arbejdsgiver. Husk at gennemgå den med dine forældre eller din fagforening, inden du skriver under.

2. **Undersøg, om der er overenskomst på din arbejdsplads.** En overenskomst vil sige, at din arbejdsplads har lavet en aftale med en fagforening om bl.a. løn, arbejdstider og opsigelsesvarsler. Din fagforening ved, om der er en overenskomst, hvor du arbejder. Husk, at alle mindstelønninger, du kan se her i guiden, kun gælder, hvis din arbejdsplads har overenskomst.

3. **Undersøg dine rettigheder**, og om din arbejdsplads lever op til dem. Din fagforening kan hjælpe dig.

4. **Skriv din arbejdstid ned i en kalender**, så du altid kan tjekke om du får løn for alle de timer du arbejder.

5. **Sig fra over for din arbejdsgiver** eller gå til din tillids- eller arbejdsmiljørepræsentant, hvis du synes, du bliver uretfærdigt behandlet eller hvis arbejdsmiljøet ikke er i orden.

6. **Meld dig ind i en fagforening!** Din fagforening kan hjælpe dig med de problemer, der kan opstå på din arbejdsplads. De kan bl.a. hjælpe, hvis du bliver snydt i løn, mangler feriepenge eller arbejder med ting, som du ikke må.

INDHOLDSFORTEGNELSE

HVAD SKAL JEG HAVE I LØN?

40 BUTIK & SERVICESTATION
41 Bageri: Ekspedition
42 Butik
44 COOP Danmark
46 Servicestationer

50 BYGGERI & VÆRKSTED
51 Ansat på metal-/auto-/cykelværksted
52 Byggeri

54 HOTEL & RESTAURATION
55 Hotel og restauration
– herunder: café/cafeteria/opvasker/tjener
57 Fastfood: Supermarkeder
59 Diskoteker og spillesteder
59 Kantine: Offentlig

60 LAGER & TRANSPORT
61 Avisbud
61 Post Nord
62 Lager
63 Transport og lager

64 OMSORG & PLEJE
65 Handicaphjælper
65 Hjemmeplejen
66 Pædagogmedhjælper
66 Ung i huset/børnepasser

68 RENGØRING & SERVICE
69 Biograf
71 Fitness
72 Rengørings- og serviceassistent

KAN DU IKKE FINDE DEN LØNSATS, SOM DU LEDER EFTER?
Listen over lønninger i denne guide er ikke udtømmende. Hvis ikke du kan finde lønnen i den branche, hvor du arbejder i på siderne her, så kan det være, at du kan finde den på Jobpatruljens hjemmeside.
Her finder du bl.a. lønsatser for:

- 7-eleven på DSB-stationer
- Slagter: Ekspedition
- Langbrug & gartneri
- Kontor
- Fabrik
- Vaskerier

Find lønsatserne på www.jobpatruljen.dk/loensatser

INTRODUKTION

Rigtig mange unge har et fritidsjob. Desværre oplever alt for mange, at der kan opstå problemer på jobbet, som kan betyde, at man har brug for hjælp. Det kan fx være, at:

- du ikke får nok i løn?
- du ikke får nok i feriepenge?
- du selv skal finde en afløser, når du er syg?
- du ikke får løn for prøvevagter eller oplæringsvagter?

Vi har desværre både set og hørt det før – og derfor er vi også klar til at hjælpe dig med gode råd. Jobpatruljen er fagforeningernes hjælp til unge med fritidsjob. Vi kører rundt i landet og besøger unge på deres arbejde. Vi tjekker løn og ansættelsesforhold og giver gode råd om, hvordan du får den bedste start på arbejdsmarkedet. Får du problemer på dit arbejde, eller har du spørgsmål til din løn, regler, overenskomster m.m., kan du **ringe til Jobpatruljen på 8024 1010**. Her kan du tale med os anonymt og få svar på dine spørgsmål.

HVILKE REGLER GÆLDER PÅ ARBEJDSMARKEDET?

Arbejdsmarkedet har regler, som både du og din arbejdsgiver skal overholde. Reglerne kan deles op i to kategorier: Love og overenskomster.

HVAD ER EN OVERENSKOMST?

En overenskomst er en aftale mellem din fagforening og arbejdsgiver om løn, arbejdstider, opsigelsesvarsel m.m. Hvis din arbejdsplads ikke har en overenskomst, skal du selv forhandle løn og arbejdsforhold. Uden en overenskomst kan du ikke kræve den løn, som du finder her i guiden.

HVEM GÆLDER LOVENE FOR?

Arbejdsmarkedets love gælder for alle, uanset om din arbejdsplads har overenskomst eller ej. Der er desuden særlige regler, som gælder for dig, der er under 18 år. De regler og love, der gælder på arbejdsmarkedet, kan du læse mere om i denne guide.

HVORFOR SKAL DU VÆRE MEDLEM AF EN FAGFORENING?

Det er en god idé at være medlem af en fagforening – også som ung. Alle over 13 år kan være medlem. Fagforeningen hjælper dig bl.a. juridisk og med råd og vejledning, hvis du får problemer på din arbejdsplads med fx din løn eller din chef. Derudover er fagforeningen med til at forhandle overenskomster. Derfor er de med til at sikre, at du får en ordentlig løn for dit arbejde.

LOVE OG REGLER

Som fritidsjobber under 18 år er du beskyttet af særlig lovgivning, som alle arbejdsgivere har pligt til at overholde. På de næste sider kan du læse om mange af de love og regler, som kan være vigtige for dig at kende.

LOVE OG REGLER

9 Før du starter i et nyt fritidsjob
10 Ansættelseskontrakt
12 Er du under 13 år?
12 Er du 13-15 år?
14 Feriepenge
15 Funktionærloven
15 Fyret
16 Skat
17 Sygdom

ARBEJDSMILJØ

19 Undgå arbejdsskader
20 Er du kommet til skade?
22 Arbejdstid og hviletid
24 Må du være alene på arbejde?
25 Arbejde i lokaler med alkohol
26 Kemikalier
26 Opløsningsmidler
27 Kemikalier – faremærkede produkter
29 Løft og skub
32 Maskiner
35 Psykisk arbejdsmiljø
36 Er dine grænser blevet overskredet? – Seksuel chikane

FØR DU STARTER I ET NYT FRITIDSJOB

Har du fået et fritidsjob? Tillykke! Et godt fritidsjob giver både penge på kontoen og masser af gode erfaringer. Alligevel er det en god idé at være sikker på, at man arbejder under nogle ordentlige forhold, inden man begynder på sit nye job. Nedenunder kan du læse en række gode råd til, hvordan du vurderer dit nye job.

TJEK DIT NYE JOB

- **Vurdér jobbet.** Før du siger ja til et nyt job, er det vigtigt, at du overvejer: Har du lyst til jobbet, og kan du kombinere arbejdstiden og arbejdsopgaverne med din skolegang og dine fritidsinteresser?
- **Undersøg, om arbejdspladsen har overenskomst** – det vil sige, om de har lavet en aftale med en fagforening om løn, arbejdstider, opsigelsesvarsler, fridage m.m. Din fagforening ved, om der er overenskomst på din arbejdsplads. Husk, at alle mindstelønninger, du kan se i denne guide, kun gælder, hvis din arbejdsplads har overenskomst.
- **Vær opmærksom på arbejdsmiljøet**. Der gælder særlige love og regler for unge under 18 år. Alle arbejdsgivere skal overholde reglerne – uanset om virksomheden har overenskomst eller ej.

FÅ SVAR PÅ DINE SPØRGSMÅL

- **Kontakt din fagforening.** Find ud af, hvilken fagforening dit kommende job hører under. Du kan læse mere om fagforeninger på side 76-83.
- **Kontakt Jobpatruljen** på 8024 1010 eller jobpatruljen@jobpatruljen.dk. Vi svarer bl.a. på spørgsmål om løn, overenskomster, fagforeningsmedlemskab og love og regler på arbejdsmarkedet

ANSÆTTELSESKONTRAKT

Du har ret til en ansættelseskontrakt i et fritids- eller feriejob, når du har været ansat i mere end 1 måned, og din arbejdstid er mere end 8 timer om ugen.

Arbejder du i starten kortere tid end 8 timer om ugen? Så har du først krav på en ansættelseskontrakt, når din arbejdstid inden for de seneste 4 uger har oversteget 8 timer i gennemsnit pr. uge. **Både du og din arbejdsgiver skal underskrive kontrakten. Husk at få en kopi.**

Selvom du ikke opfylder kravene til at få en ansættelseskontrakt, er det altid en god idé at bede din arbejdsgiver om en kort, skriftlig aftale om dine ansættelsesforhold. Så er der aldrig tvivl om, hvad I har aftalt.

Husk at spørge dine forældre eller din fagforening til råds inden, du skriver under på din ansættelseskontrakt. Er du ikke allerede medlem af en fagforening, kan du spørge Jobpatruljen på 8024 1010 eller jobpatruljen@jobpatruljen.dk.

HVAD SKAL EN ANSÆTTELSESKONTRAKT INDEHOLDE?

Din kontrakt skal indeholde informationer om alle vigtige ansættelsesforhold, I har aftalt. Blandt andet:

- Overenskomst/funktionærlov eller anden aftale
- Arbejdssted
- Starttidspunkt i jobbet
- Løn
- Tillæg
- Opsigelse
- Arbejdstid
- Eventuelle risici ved dit job.

Du kan se en skabelon af en typisk ansættelseskontrakt i omslaget på denne guide.

ER DU ANSAT UNDER FUNKTIONÆRLOVEN?

Funktionærloven har nogle særlige regler. Blandt andet har du krav på mindst 1 måneds opsigelse de første 5 måneder af din ansættelse, medmindre I har aftalt prøvetid*.

Derefter har du krav på 3 måneders opsigelse. Dit opsigelsesvarsel stiger med 1 måned hvert 3. år – dog kun indtil 6 måneders opsigelse. Du har også krav på fuld løn under sygdom, hvis du er omfattet af funktionærloven.

Læs mere om funktionærloven på side 15, og find ud af, om reglerne gælder for dig.

Er du ikke funktionær, vil dine opsigelsesvarsler stå i din ansættelseskontrakt. Ofte vil varsler for ikke-funktionærer være kortere end dem, der gælder i funktionærloven.

* Hvis du har fået et nyt job, vil der ofte stå i din kontrakt, at du har 3 måneders prøvetid. Det betyder, at din arbejdsgiver i prøveperioden kan opsige dig med 14 dages varsel (altså senest efter 2½ måned). Hvis du vil opsige dit job, kan du som regel gøre det fra dag til dag i prøveperioden, men i nogle kontrakter er der et gensidigt opsigelsesvarsel på 14 dage. Det betyder, at du også selv skal sige op med 14 dages varsel (altså senest efter 2½ måned). Husk derfor altid at læse din kontrakt igennem, eller få hjælp af din fagforening, inden du skriver under.

ER DU UNDER 13 ÅR?

Hvis du er under 13 år, må du som udgangspunkt ikke have et arbejde. Du kan dog få tilladelse til at arbejde med nogle bestemte kulturelle aktiviteter som fx:

- Sportsaktiviteter
- Opvisninger
- Koncerter
- Teaterforestillinger
- Cirkusforestillinger
- Radio og tv
- Filmoptagelser og reklamefilm, herunder modelarbejde.

SØG OM TILLADELSE

Dine forældre eller den virksomhed, du skal arbejde for, skal indhente tilladelse hos politiet.

Politiet kan give dig tilladelse til at medvirke i selve den kulturelle aktivitet, men ikke afledte aktiviteter, fx salg af programmer. Politiet giver kun tilladelse, hvis aktiviteten ikke skader din sikkerhed, sundhed eller udvikling, og den ikke går ud over din skolegang.

Læs mere på www.arbejdstilsynet.dk i "Bekendtgørelse om unges arbejde" og Arbejdstilsynets vejledning om "Undervisningspligtige unges arbejde".

ER DU 13-15 ÅR?

HVIS DU ER MELLEM 13 OG 15 ÅR OG IKKE HAR AFSLUTTET 9. KLASSE, MÅ DU KUN HAVE DISSE JOBS:

- Lettere arbejde inden for landbrug, gartneri, rideskoler med fodring, udmugning, pasning af mindre husdyr samt heste, lugning, bær- og frugtplukning, plantning, grøntsagsopsamling og lignende opgaver
- Lejlighedsvis udmugning af hestebokse
- Lettere arbejde med modtagelse, sortering, optælling, prismærkning samt pakning af varer og emballage i butikker, supermarkeder og varehuse
- Lettere ekspedition i forretninger, restauranter m.v.
- Lettere rengøring, oprydning og borddækning
- Lettere manuel montering, dog ikke lodning og svejsning
- Lettere malearbejde, dog ikke sprøjtemaling
- Lettere manuelt arbejde, fx ilægning i poser, kuverter og æsker, kontrol og pudsning af færdige produkter, samt håndtering af rent vasketøj
- Lettere budtjeneste, herunder internt piccoloarbejde, og udbringning af aviser og lignende
- Lettere arbejde med bogopsætning på biblioteker
- Lettere kontor- og tastearbejde
- Lettere arbejde med desinfektion af koyvere og lignende med desinfektionsmidler og andre midler, der er godkendt til formålet af Fødevarestyrelsen. Midlerne må ikke være faremærkede eller indeholde organiske opløsningsmidler
- Modtagelse og sortering af tomme flasker.

DETTE MÅ DU EKSEMPELVIS IKKE LAVE, NÅR DU ER MELLEM 13-15 ÅR, OG IKKE HAR AFSLUTTET 9. KLASSE:

- Ekspedere mange eller tunge varer
- Arbejde i udgangskasser i supermarkeder
- Arbejde steder hvor du i flere tilfælde skal løfte tunge kasser over 12 kg, fx kasser med fyldte sodavand og øl
- Rengøre store arealer.

STÅR DIT JOB IKKE PÅ LISTEN?

Så er det som udgangspunkt ulovligt. Er du i tvivl? Kontakt din fagforening eller Jobpatruljen på 8024 1010 eller jobpatruljen@jobpatruljen.dk.

FERIEPENGE

Hvis du har, eller har haft, et job, har du ret til feriepenge – også hvis du er under 18 år. Feriepengene er 12,5 % af din løn og tillæg. Det er ulovligt, hvis din arbejdsgiver siger, at din løn er inklusive feriepenge.

HVORNÅR SKAL DU HAVE FERIEPENGE?

Du optjener dine feriepenge i et kalenderår (1. januar-31. december), og du får dem udbetalt året efter – efter d. 1. maj, hvor ferieåret begynder. Det er i denne periode (1. maj-30. april året efter), at ferien skal afholdes. Husk, at du har krav på at holde 3 ugers samlet ferie i sommerperioden.

Feriepenge kan udbetales på 2 måder alt efter, hvor du er ansat:

- Du får feriepengene fra FerieKonto. Log på www.borger.dk med dit NemID. Her kan du også se, hvor mange feriepenge, du har opsparet
- Du får tilsendt et elektronisk feriekort via e-boks. Du udfylder kortet og får overført dine feriepenge til din NemKonto (lønkonto).

Hvis du har optjent mindre end 750 kr. i feriepenge, kan du få dem udbetalt med det samme, når du stopper på dit arbejde og hvis du, når ferieåret begynder 1. maj, højst har optjent 1.500 kr. i feriepenge (i begge tilfælde efter skat og arbejdsmarkedsbidrag).

Har du tjent mindre end 2.250 kr. i feriepenge (efter skat og arbejdsmarkedsbidrag), når ferieåret slutter 30. april, kan du søge FerieKonto om at få dine penge udbetalt.

HVIS DU IKKE FÅR DINE FERIEPENGE

Har du efter 1. maj feriepenge til gode fra forrige år, skal du huske at skrive til din arbejdsgiver inden 3 år. Husk selv at gemme en kopi. Efter 3 år bliver feriepengene forældede.

Er du i tvivl? Så læs mere på www.borger.dk/feriepenge.

FUNKTIONÆRLOVEN

Funktionærloven giver dig særlige rettigheder som fuld løn under sygdom og længere opsigelsesvarsler.

For at være omfattet af funktionærloven, skal du som minimum opfylde disse 3 punkter:

- Du skal udføre funktionærarbejde – altså fx arbejde i butik, på lager med kundekontakt eller kontor
- Du skal arbejde mere end 8 timer om ugen i gennemsnit
- Du skal være i et tjenesteforhold – det vil sige, at din arbejdsgiver kan bestemme, om du skal møde på arbejde eller ej.

Som fritidsjobber kan du i nogle perioder være omfattet af funktionærloven og i andre perioder ikke.

Bemærk, at det ikke betyder noget, om du er over eller under 18 år.

Hvis du er i tvivl, om funktionærloven gælder for dig, så kontakt din fagforening eller Jobpatruljen på 8024 1010 eller jobpatruljen@jobpatruljen.dk

FYRET

Det er aldrig sjovt at blive fyret fra sit job. Mange gange er der en god forklaring, som ikke har noget at gøre med din indsats. Det er også nyttigt at få feedback, hvis du kan lære noget nyt eller gøre nogle ting endnu bedre i dit næste job.

KONTAKT DIN FAGFORENING

Hvis du er blevet fyret uden grund, kaldes det en usaglig fyring, og så er det ikke lovligt.

FYRET FORTSÆTTER PÅ NÆSTE SIDE >>

<< FYRET BEGYNDTE PÅ FORRIGE SIDE

Fagforeningerne hjælper mange medlemmer med erstatning ved usaglig fyring.

HVIS DU BLIVER FYRET, SÅ HUSK:

- Bed om at få din opsigelse på skrift med en begrundelse for, hvorfor du er blevet fyret
- Sørg for at få den løn og de feriepenge, du har til gode
- Kontakt din fagforening, hvis du mener, at du er blevet uretfærdigt behandlet
- Hvis det er muligt så kontakt altid din fagforening inden du skriver under på din opsigelse
- Er du uenig i begrundelsen for din fyring? Så skriv kun under på modtagelsen af opsigelsen og aldrig på, at du er enig. Du kan fx skrive: *Jeg underskriver kun på modtagelsen af min opsigelse, da jeg er uenig i begrundelsen for min fyring.*

SKAT

Din arbejdsgiver bruger automatisk dit frikort og henter det direkte hos SKAT. På www.skat.dk kan du selv se beløbet på dit frikort. På frikortet står der også, hvor mange procent du skal betale i skat, når du har tjent mere end det skattefri beløb.

Du kan godt have mere end ét job, men du kan kun få ét frikort. Selvom du har frikort, skal du stadig betale arbejdsmarkedsbidrag, som er 8 % af din løn. Arbejdsmarkedsbidraget bliver trukket fra din løn automatisk.

Har du et deltids- eller fuldtidsjob, anbefaler vi, at du får lavet dit frikort om til et skattekort. Det kan du gøre ved at kontakte SKAT på 7222 1818. Så er du sikker på, at dit frikort ikke pludselig er opbrugt, og du så kommer til at betale fuld skat af alt, hvad du tjener.

Har du andre spørgsmål om din skat? Kig på skat.dk/unge, hvor SKAT har samlet svarene på mange af de spørgsmål, unge ofte har omkring skat.

SORT ARBEJDE

Det kan aldrig betale sig at arbejde sort. Det er ulovligt, du har ingen rettigheder, du kan ikke få feriepenge, og du får ingen hjælp eller erstatning, hvis der sker en ulykke på dit arbejde. Der er nemlig ingen beviser for, at du er ansat.

Desuden går den skat, vi betaler, til blandt andet skoler, hospitaler og fritidsanlæg som svømmehaller og fodboldbaner.

SYGDOM

Hvis du er omfattet af funktionærloven (hvilket kræver, at du arbejder i mere end 8 timer om ugen i gennemsnit og arbejder i fx butik, på lager med kundekontakt eller kontor), får du fuld løn under sygdom.

Som fritidsjobber, der ikke er omfattet af funktionærloven, kan du også have ret til løn under sygdom/sygedagpenge, hvis:

- Du har været ansat uafbrudt i mindst 8 uger
- Du har arbejdet mindst 74 timer i alt inden for de seneste 8 uger.

Størrelsen af dine sygedagpenge skal være din normale timeløn (dog højst 116,22 kr. pr. time) gange det antal timer, du skulle have arbejdet.

Det er din arbejdsgiver, som skal udbetale sygedagpenge i de første 30 kalenderdage. Hvis du stadig er syg efter 30 dage, skal din kommune udbetale pengene til dig

SKAL JEG SELV FINDE EN AFLØSER?

Du skal aldrig – heller ikke som fritidsjobber – selv finde en afløser, når du er syg. Og din chef må heller ikke spørge til, hvad du fejler.

LOVE OG REGLER ARBEJDSMILJØ

Der er nogle ting, du skal vide for at kunne udføre dit arbejde. Din arbejdsgiver har pligt til blandt andet at oplyse dig om eventuelle risici ved arbejdet og skal instruere dig i, hvordan du kan arbejde sikkert. I dette kapitel kan du læse om nogle af de love og regler, der handler om arbejdsmiljø - alt fra arbejdstid til brug af maskiner.

ARBEJDSMILJØ

19 Undgå arbejdsskader
20 Er du kommet til skade?
22 Arbejdstid og hviletid
24 Må du være alene på arbejde?
25 Arbejde i lokaler med alkohol
26 Kemikalier
26 Opløsningsmidler
27 Kemikalier – faremærkede produkter
29 Løft og skub
32 Maskiner
35 Psykisk arbejdsmiljø
36 Er dine grænser blevet overskredet? – Seksuel chikane

UNDGÅ ARBEJDSSKADER

Hvert år sker det desværre, at nogle unge kommer til skade på deres arbejde. Desværre fører nogle af skaderne til sygdomme eller lidelser, som aldrig forsvinder.

Din arbejdsgiver har pligt til at sørge for, at du får grundig oplæring og information om eventuelle farer i dit arbejde.

Er du 13-15 år, og har du ikke afsluttet 9. klasse? Så skal din arbejdsgiver give dine forældre besked om, hvad du arbejder med, og hvor meget, du arbejder. Derudover skal arbejdsgiver også fortælle om de ulykkes- og sygdomsfarer, der kan være – og hvad virksomheden gør for at undgå farlige situationer på arbejdspladsen.

Der skal desuden altid være en person over 18 år, der fører tilsyn med dig – altså én, der blandt andet kan forklare dig reglerne for, hvad du må arbejde med, og hvad du ikke må arbejde med. Én, som du kan spørge, hvis du er i tvivl om noget. Din arbejdsgiver har pligt til at vide, hvad du må arbejde med.

DIN ARBEJDSGIVER SKAL BLANDT ANDET SØRGE FOR:

- Grundig oplæring og instruktion
- Sikkerhedsfodtøj, hvis du arbejder med ting, som kan skade dine fødder
- Skridsikkert fodtøj, hvis du færdes på glatte gulve
- Handsker, hvis du arbejder, hvor du kan skære dig eller få splinter eller lignende i fingrene
- Arbejdstøj, hvis dit arbejde er beskidt, vådt eller lignende
- Knæbeskyttere, hvis du skal kravle – fx ved jordbærplukning
- Hjelm, når og hvor det er krævet.

Det er altid din arbejdsgiver, der skal sørge for, at du blandt andet har det rigtige arbejdstøj og de rigtige sko. Og du skal aldrig selv betale for disse ting.

ER DU KOMMET TIL SKADE ?

Er du kommet til skade på dit job? Din **arbejdsgiver har pligt til at anmelde arbejdsulykken digitalt via EASY senest 9 dage efter ulykken**, hvis du som medarbejder er fraværende mere end 1 dag ud over dagen, hvor ulykken skete. Anmeldelsen sikrer, at de rette myndigheder og parter bliver orienteret, og at du som medarbejder eventuelt kan søge erstatning.

Det gælder også, hvis du får en langvarig sygdom, fx eksem, rygproblemer eller høreskader som følge af dit arbejde.

Går du til læge, så husk at fortælle, at din skade er sket på jobbet, så din læge kan notere det. Din læge har desuden pligt til at anmelde det digitalt via EASY på https://erhverv.atp.dk/ess/virk/, hvis du bliver syg som følge af dit arbejde.

Er du i tvivl, om din skade er blevet anmeldt, kan din fagforening hjælpe dig med at undersøge sagen.

Hvis uheldet skyldes dårlige og ulovlige arbejdsforhold, kan du få **erstatning fra din arbejdsgivers forsikring.** Din fagforening kan hjælpe dig med at søge erstatning. Er du ikke allerede medlem af en fagforening, så spørg Jobpatruljen på 8024 1010 eller jobpatruljen@jobpatruljen.dk.

ARBEJDSTID OG HVILETID

KATEGORIER AF UNGE	DAGLIG ARBEJDSTID		UGENTLIG ARBEJDSTID	
	SKOLEDAGE	ANDRE DAGE	UGER MED SKOLEDAGE	ANDRE UGER
13-14-årige	Maks. 2 timer	Maks. 7 timer	Maks. 12 timer	Maks. 35 timer
15-17-årige, som er omfattet af undervisningspligten*		Maks. 8 timer		Maks. 40 timer
15-17-årige i butik og lager, som ikke er omfattet af undervisningspligten*	Sædvanlig arbejdstid for voksne, dog maks. 8 timer		Sædvanlig arbejdstid for voksne, dog maks. 40 timer	
15-17-årige i hotel, restaurant o.lign., som ikke er omfattet af undervisningspligten*				
15-17-årige i landbrug o.lign., som ikke er omfattet af undervisningspligten*			Sædvanlig arbejdstid for voksne, dog maks. 40 timer Aldrig mere end 48 timer i gennemsnit over 4 måneder	
15-17-årige i staldarbejde, som ikke er omfattet af undervisningspligten*				

* Du er omfattet af undervisningspligten, indtil du har gennemført og afsluttet grundskolen (9. klassetrin).

ARBEJDSTID OG HVILETID

DAGLIG HVILETID	FRIDØGN I HVER SYV-DAGES PERIODE	AFTEN- OG NATARBEJDE	PAUSER
Min. 14 timer	2 - så vidt muligt sammenhængende døgn, normalt omfattende søndag	Forbudt mellem kl. 20.00-06.00	Min. 30 minutter uden løn, hvis arbejdsdagen er over 4,5 timer Bortset fra denne pause skal arbejdstiden ligge samlet, hvis den er over 8 timer
Min. 12 timer		Normalt forbudt mellem kl. 20.00-06.00 – dog undtaget kontorer, butikker, servicestationer o.lign, hvor du må arbejde til kl. 22.00	
		Forbudt mellem kl. 24.00-06.00	
	2 - så vidt muligt sammenhængende døgn, normalt omfattende søndag	Forbudt mellem kl. 20.00-06.00	
	Det ene eller begge fridøgn kan udskydes	Forbudt mellem kl. 19.00-04.00	

ARBEJDSTID FORTSÆTTER PÅ NÆSTE SIDE >>

<< ARBEJDSTID BEGYNDTE PÅ FORRIGE SIDE

MÅ DU VÆRE ALENE PÅ ARBEJDE?

DU SKAL VÆRE UNDER TILSYN, NÅR DU ARBEJDER ALENE

Når du er under 18 år, skal du som hovedregel være under **tilsyn af en person, der er fyldt 18 år**, og som har den nødvendige indsigt i arbejdet. Det kan fx være en kollega over 18 år eller en vagt i butikken. Den person, der har tilsyn med dig, skal have det som sin opgave – det er altså ikke dit ansvar at hente personen og spørge om råd. Det kan være nødvendigt, at han eller hun, der fører tilsyn, står lige ved siden af dig. Hvis der ingen risiko er i dit job, eller du er meget rutineret, kan tilsynet af dig være i perioder. Det er din arbejdsgiver, der har ansvar for, at du får det rigtige tilsyn.

ER DER SÆRLIG RISIKO FOR VOLD?

Når du er under 18 år, må du ikke arbejde alene, hvis dit job har en særlig risiko for vold.

Derfor må du ikke på disse tidspunkter:

- Kl. 18.00-06.00 på hverdage
- Kl. 14.00-06.00 på lørdage, søndage og helligdage

arbejde alene i bagerbutikker, kiosker, grillbarer, på tankstationer og lignende, heller ikke i butikker, der ligger isoleret fra almindelig færdsel.

STORCENTRE

Arbejder du i et indkøbscenter, hvor sikkerhedsvagter er hyppigt patruljerende, eller hvor der er en anden form for overvågning? Så må du godt arbejde alene, når du er under 18 år – men kun til kl. 20.00 om aftenen.

HVORNÅR ER ARBEJDET FARLIGT?

Hvis du transporterer varer, fx nogle typer medicin, skal Arbejdstilsynet vurdere, om arbejdet er så farligt, at unge under 18 år ikke må gøre det alene. Pengetransporter er eksempelvis ikke tilladt for unge – heller ikke sammen med en voksen. Er du i tvivl, så kontakt din fagforening eller Jobpatruljen på 8024 1010 eller jobpatruljen@jobpatruljen.dk.

ARBEJDE I LOKALER MED ALKOHOL

UNDER 15 ÅR

Du må ikke arbejde i lokaler, hvor der bliver serveret alkohol, så længe du er under 15 år – dette gælder eksempelvis også arbejde i garderoben.

15 TIL 18 ÅR

Hvis du er mellem 15 og 18 år og ikke er omfattet af undervisningspligten, er det tilladt at arbejde i lokaler, hvor der udskænkes alkohol i tidsrummet 6.00-22.00. Virksomhedens hovedformål skal være servering af mad, og serveringen af alkohol skal ske i forbindelse hermed. Det arbejde, du må udføre i lokaler, hvor der udskænkes alkohol, inkluderer: Afrydning, opdækning, rengøringsarbejde, modtagelse af bestillinger og servering af alkohol.

Hvis du er mellem 15 og 18 år og ikke er omfattet af undervisningspligten, er det yderligere tilladt at arbejde i virksomheder, hvor der serveres alkoholiske smagsprøver. Personer under 18 år må dog ikke selv udlevere smagsprøver.

NB: Hvis du er under 18 år og arbejder i lokaler, hvor der udskænkes alkohol, skal det altid ske under opsyn af personer over 18 år.

SALG AF ALKOHOL I BUTIK

Du må gerne sælge alkohol, selvom du er under 18 år, hvis du arbejder i en butik/kiosk/supermarked, da kunden ikke drikker det i butikken.

KEMIKALIER

Hold øje med, hvilke stoffer og materialer du arbejder med, så du ikke bliver udsat for farligt støv, røg, os, dampe, opløsningsmidler, sprøjtemidler m.m.

Du må ikke tørre op, hvis der bliver spildt et farligt kemikalie. Nogle rengøringsmidler kan også indeholde farlige stoffer.

Din arbejdsgiver har pligt til at lave en arbejdspladsbrugsanvisning for farlige kemikalier.

I arbejdspladsbrugsanvisningen kan du læse, om unge under 18 år må arbejde med produktet. Din arbejdsgiver skal give dig arbejdspladsbrugsanvisningen og gennemgå den med dig, når du starter på jobbet. Du skal have at vide, hvilke produkter du må og ikke må bruge. Bliver du senere i tvivl, så tjek arbejdspladsbrugsanvisningen, eller spørg din arbejdsgiver eller leder.

Hvis du er under 18 år må du ikke arbejde med produkter, der er farlige for din sundhed. Se faremærkerne i skemaet på side 27-28. Du må heller ikke arbejde i rum, hvor du er i nærheden af andre, der bruger farlige produkter.

OPLØSNINGSMIDLER

Unge under 18 år må ikke arbejde med produkter, der er mere end 1 % opløsningsmiddel i.

Tjek etiketten, inden du åbner flasken. Hvis der ikke står på emballagen, hvad der er i den, så spørg. Bed også om en brugsanvisning.

KEMIKALIER - FAREMÆRKEDE PRODUKTER

PIKTOGRAMMER	BETYDNING
Akut giftig	Kemikalier, som er akut giftige ved hudkontakt, indånding og indtagelse.
Sundhedsfare	Kemikalier, som kan give hud- og øjenirritation, allergisk hudreaktion, luftvejsirritation, sløvhed eller svimmelhed.
Ætsende	Kemikalier, som virker ætsende på huden, kan give alvorlige øjenskader eller ætse metal.

TABEL FORTSÆTTER PÅ NÆSTE SIDE >>

<< TABEL BEGYNDTE PÅ FORRIGE SIDE

PIKTOGRAMMER	BETYDNING
Kronisk sundhedsfare	Kemikalier, som fx giver kræft, skader på arveanlæg og forplantningsevne. Også kemikalier, der giver allergi ved indånding, organskade eller lungeskade ved indånding.
Eksplosiv	Eksplosive kemikalier og genstande.
Brandfarlig	Brandfarlige væsker og deres dampe, gasser, aerosoler og faste stoffer.

LØFT OG SKUB

Er du under 18 år, må du kun løfte op til 12 kg og trække eller skubbe op til 250 kg. Det svarer til, at du må løfte en ølkasse med tomme flasker. Men løft tæt på kroppen, så du passer bedst muligt på din ryg.

Du må ikke løft hvad som helst. Er du over 18, så er der mange faktorer, som afgør, hvor tungt du må løfte. Du skal tænke over rækkeafstanden, som er den afstand, der er mellem din rygsøjle og det sted, hvor du griber om det, du vil løfte. Hvis du løfter noget inden for underarmsafstand, som typisk er 30 cm fra rygsøjlen, så må du løfte mere, end hvis du løfter i trekvartarmsafstand, der normalt er 45 cm fra kroppen. Tænk også på, om løftet foregår med bøjet ryg og om det er under optimale forhold. Optimale forhold betyder at løftet foregår midt foran kroppen, mellem midtlår- og albuehøjde, at byrden er beregnet til håndtering, at der er mindst to minutter mellem løftene, at du ikke bærer, at fodfæstet er stabilt, og at klimaet er passende. Det kan du læse mere om i Arbejdstilsynets vejledning om løft på www.amid.dk

LØFT OG SKUB FORTSÆTTER PÅ NÆSTE SIDE >>

« LØFT OG SKUB BEGYNDTE PÅ FORRIGE SIDE

REGLER OG TIPS NÅR DU LØFTER OG HÅNDTERER VARER	
Når du løfter en vare Få din arbejdsgiver til at vise dig, hvordan du løfter rigtigt.	Du må ikke løfte mere end 12 kg, (hvilket svarer til en ølkasse med tomme flasker). Du skal kunne løfte den midt foran dig og i en højde mellem midterlår og albuehøjde, så du ikke bøjer ryggen eller løfter med arme og/eller skuldre. Hvis du synes, varen er for tung eller svær at løfte, så tal med din leder eller arbejdsgiver om det.
Når du transporterer en vare	Generelt skal du undgå at bære på varer, da det belaster kroppen. Brug i stedet rullebord, t-vogn, palleløfter, sækkevogn og lignende. Vejer varen over 12 kg, må du kun transportere den ved hjælp af et teknisk hjælpemiddel. Vejer varen under 12 kg, må du kun bære den ca. 2 meter.

REGLER OG TIPS NÅR DU LØFTER OG HÅNDTERER VARER	
Når du skubber/ trækker en palleløfter Få din arbejdsgiver til at vise dig, hvordan du bruger en palleløfter rigtigt.	Du må transportere last på op til ca. 250 kg med palleløfteren (hvilket svarer til 9 ølkasser med fyldte flasker). Hvis underlaget skråner, skal vægten sænkes. Brug din egen vægt til at skubbe og trække med. Vrid og bøj ikke i ryggen. Hvis du er nødt til at "ligge vandret i luften", er palleløfteren for tungt lastet.
Når du skubber kundevogne	Du må højst skubbe 10 vogne ad gangen. Færre, hvis det går lidt op ad bakke, eller asfalten er hullet og ujævn.
Når du sidder i kassen Din arbejdsgiver skal instruere dig i, hvordan du skal indstille inventaret og scanne varerne, så du ikke belaster din krop unødigt.	Indstil altid stol, fodstøtte og øvrigt udstyr inden, du åbner kassen. Lad varen komme tæt på dig. Grib fat, og før den hen til scanneområdet uden at løfte. Scan ved at tippe varen op mod scannerruden, og før den videre til bagbåndet uden at løfte.

MASKINER

ER DU 13-15 ÅR?

Hvis du er 13-15 år og ikke har afsluttet 9. klasse, må du slet ikke arbejde med maskiner eller være i farlig nærhed af maskiner. Forbuddet gælder alle maskiner, så du må fx heller ikke arbejde i en udgangskasse, da den er defineret som en maskine. Du må dog gerne arbejde med ufarlige husholdnings- og kontormaskiner, fx støvsugere og kopimaskiner.

ER DU 15-18 ÅR?

Når du er 15-18 år og har afsluttet 9. klasse, må du arbejde med maskiner, der ikke er farlige. Du må kun arbejde med de følgende maskiner, hvis maskinerne er afskærmede, og du ikke kan komme i berøring med de bevægelige og bearbejdende dele, når maskinerne er i drift. Samtidig må der ikke være andre farer ved maskinerne, fx:

- Maskiner med hurtigtgående, skærende værktøj
- Maskiner med stempellignende bevægelser
- Maskiner med åbne valser og snegle
- Blande-, hakke-, male- og knusemaskiner, afskæringsmaskiner, rivemaskiner, centrifuger, motorrydningssave, elhækkeklippere og slående værktøj, fx nittehammere.

Læs reglerne for brug af maskiner i skemaerne på side 33-34.

MASKINER

REGLER OG TIPS NÅR DU HÅNDTERER MASKINER	
Pap- og plastpresser	Du må ikke betjene pressere, hvor de bevægelige dele er tilgængelige under drift. De bevægelige dele skal være fuldstændigt afskærmede. Hvis du er fyldt 15 år og er gået ud af 9. klasse, må du gerne fylde affald i presseren og foretage presning. Men du må ikke klargøre (fx sætte bånd/bundtningstråd i), tømme, rengøre, vedligeholde presseren eller tænde for strømmen.
Åben affalds-komprimator	Er du under 18 år, må du som udgangspunkt ikke fylde affald i, starte eller betjene en åben komprimator. Du må dog undtagelsesvist gerne fylde affald i en åben komprimator, hvis den er sikret mod at kunne startes – fx ved at den har en nøgleafbryder, hvor nøglen ikke er tilgængelig for unge under 18 år. Du må ikke klargøre, tømme, rengøre eller vedligeholde komprimatoren eller tænde for strømmen.
Palleløfter	Er du under 18 år, må du gerne bruge almindelige palleløftere. Er du fyldt 15 år og er gået ud af 9. klasse, må du også bruge en selvkørende el-palleløfter, altså en palleløfter, der kører ved hjælp af en motor.
Gaffeltruck og gaffelstabler	Når du er fyldt 16 år og er gået ud af 9. klasse, må du gerne bruge gaffelstablere, der ikke er selvkørende, altså kører ved hjælp af en motor. Du skal være 18 år, før du må køre med gaffeltruck eller bruge en gaffelstabler med motor.

TABEL FORTSÆTTER PÅ NÆSTE SIDE >>

<< TABEL BEGYNDTE PÅ FORRIGE SIDE

REGLER OG TIPS NÅR DU HÅNDTERER MASKINER	
Rengørings- og fejemaskiner	Er du under 18 år, må du ikke bruge rengørings- og fejemaskiner. Er du 15 år og er gået ud af 9. klasse, må du dog gerne bruge rengørings- og fejemaskiner, der kører uden motor – fx en manuel fejemaskine.
Flaskeautomat	Er du 15 år og er gået ud af 9. klasse, må du gerne arbejde ved flaskeautomaten/-båndet.
Friturekoger	Er du 15 år og er gået ud af 9. klasse, må du gerne bruge friturekogeren – men du må aldrig tømme den eller filtrere den varme olie. Din arbejdsgiver skal sikre, at friturekogeren er fastgjort eller på anden måde sikret mod at vælte, at gulvet ikke er glat, at der er gode pladsforhold, samt at der er brandslukningsudstyr ved friturekogeren.
Brødskærer, pålægsmaskine, elektrisk kniv, røremaskine og lignende.	Hvis du kan få fingrene i nærheden af de skarpe dele på maskinen (det vil sige, hvis de skarpe dele ikke er afskærmede), må du først arbejde med den, når du er fyldt 18 år. Du må heller ikke rengøre maskiner med skarpe eller skærende klinger, før du er 18 år.
Industrimaskiner	Når du er fyldt 15 år og er gået ud af 9. klasse, må du gerne arbejde med følgende maskiner (udviklet til industrielt brug): opvaskemaskine, vaskemaskine og/eller tørretumbler.

PSYKISK ARBEJDSMILJØ

Oplever du stress, mobning, chikane eller andet psykisk ubehageligt fra dine kolleger, din arbejdsgiver, kunder eller andre, du har kontakt til på jobbet?

De love, der gælder for voksne om psykisk arbejdsmiljø, gælder også for unge. **Du har ret til et sundt og sikkert arbejdsmiljø.**

TAL MED DINE FORÆLDRE OG DIN FAGFORENING

Hvis du føler dig ramt af et dårligt psykisk arbejdsmiljø – eller bare er den mindste smule i tvivl om det – så tal med dine forældre og din fagforening om det. Du kan også kontakte Jobpatruljen på 8024 1010 eller jobpatruljen@jobpatruljen.dk.

Det er vigtigt, at du får den rigtige hjælp og støtte til at ændre det, så du igen kan blive glad for at gå på arbejde.

ER DINE GRÆNSER BLEVET OVERSKREDET? – SEKSUEL CHIKANE

Omfanget af seksuel chikane på arbejdspladsen er fortsat et stort problem. Unge kan derfor opleve at deres seksuelle grænser bliver overskredet af en ældre kollega eller en chef på arbejdet. Det kan være en vittighed, der er gået for langt eller drilleri, der er blevet til ubehagelig berøring. Seksuel chikane kommer i mange former og for mange unge kan det være svært at tale om.

HVAD STÅR DER I LOVEN?

I ligebehandlingsloven er seksuel chikane gjort ulovligt på arbejdsmarkedet og er defineret på følgende måde: *"Der foreligger sexchikane, når der udvises uønsket verbal, ikkeverbal eller fysisk adfærd med seksuelle undertoner med det formål eller den virkning at krænke en persons værdighed, navnlig ved at skabe et truende, fjendtligt, nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima".*

Seksuel chikane kan således både være fysisk og verbal - det afgørende er, at du synes at dine grænser er blevet overskredet.

I arbejdsmiljøloven står der også, at din arbejdsgiver skal sørge for, at du og dine kollegaer undgår at opleve seksuel chikane på arbejdspladsen. Derfor skal din chef tage hånd om det i tide og på en god måde, hvis det alligevel sker. Det er vigtigt at din chef tydeligt signalerer, at seksuel chikane på din arbejdsplads er uacceptabelt, og at I på arbejdspladsen sammen aftaler, hvad I konkret skal gøre, hvis det sker.

Husk, at du skal kontakte din lokale fagforening, hvis du oplever noget, der overskrider dine grænser.

HVAD SKAL MAN GØRE?

Hvis du er i tvivl eller kan mærke, at du har oplevet noget ubehageligt er det vigtigt, at du snakker med nogle om det, og ikke holder det inde. Det kan både være andre kollegaer, familie eller venner. Det er også en rigtig god idé at kontakte din fagforening og, hvis du har fået det dårligt som følge situationen, også din egen læge. Hvis du har en arbejdsmiljø- eller tillidsrepræsentant er det også en god idé at involvere dem, for de kan hjælpe dig. Du kan også ringe til Arbejdstilsynets hotline på 7022 1280 og få vejledning om seksuel chikane.

Det vigtigt at sige fra, men mange gange kan det være svært, hvis der er tale om en chef, eller hvis tingene er eskaleret. Husk det er aldrig din skyld – også selvom du i starten har følt at du havde kontrol over situationen. Ofte er der tale om en udvikling, som i sidste ende medfører, at der er tale om seksuel chikane, fordi dine grænser bliver overskredet.

LØNSATSER

Vidste du, at det er din overenskomst og ikke loven, der sikrer dig din mindsteløn? En overenskomst er en aftale mellem din arbejdsgiver og en fagforening om, hvad medarbejderne som minimum har krav på i løn og eventuelle tillæg.

Mindstelønningerne her i guiden gælder derfor kun på de arbejdspladser, hvor der er overenskomst.

Hvis der ikke er overenskomst, skal du selv forhandle løn og eventuelle tillæg med din arbejdsgiver. Men find først ud af, hvad overenskomstens mindsteløn er for dit fag. Så ved du, hvad du skal gå efter.

ER DU I TVIVL?

Ved du ikke, om din arbejdsplads har en overenskomst? Spørg din leder, din fagforening – eller kontakt Jobpatruljen på 8024 1010 eller jobpatruljen@jobpatruljen.dk. Alternativt bør det også fremgå af din ansættelseskontrakt.

HVAD SKAL JEG HAVE I LØN?

40 BUTIK & SERVICESTATION
41 Bageri: Ekspedition
42 Butik
44 COOP Danmark
46 Servicestationer

50 BYGGERI & VÆRKSTED
51 Ansat på metal-/auto-/cykelværksted
52 Byggeri

54 HOTEL & RESTAURATION
55 Hotel og restauration
– herunder: café/cafeteria/opvasker/tjener
57 Fastfood: Supermarkeder
59 Diskoteker og spillesteder
59 Kantine: Offentlig

60 LAGER & TRANSPORT
61 Avisbud
61 Post Nord
62 Lager
63 Transport og lager

64 OMSORG & PLEJE
65 Handicaphjælper
65 Hjemmeplejen
66 Pædagogmedhjælper
66 Ung i huset/børnepasser

68 RENGØRING & SERVICE
69 Biograf
71 Fitness
72 Rengørings- og serviceassistent

KAN DU IKKE FINDE DEN LØNSATS, SOM DU LEDER EFTER?

Listen over lønninger i denne guide er ikke udtømmende. Hvis ikke du kan finde lønnen i den branche, hvor du arbejder i på siderne her, så kan det være, at du kan finde den på Jobpatruljens hjemmeside. Her finder du bl.a. lønsatser for:

- 7-eleven på DSB-stationer
- Slagter: Ekspedition
- Langbrug & gartneri
- Kontor
- Fabrik
- Vaskerier

Find lønsatserne på www.jobpatruljen.dk/loensatser

BUTIK & SERVICESTATION

BAGERI: EKSPEDITION

Når du ekspederer i et bageri eller bageriudsalg, kan du blive medlem af **HK**. HK kan hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. HK kan også svare på spørgsmål og give dig gode råd om dine rettigheder. Kontakt HK på 7011 4545 eller hk@hk.dk.

HVAD ER DIN MINDSTELØN?

Her kan du se mindstelønningerne, når du ekspederer i et bageri eller bageriudsalg. Tillæggene for arbejde på særlige tidspunkter gælder for alle. Hvis du arbejder i Emmerys, skal du have løn efter Dansk Erhverv Arbejdsgivers butiksoverenskomst, se side 42-43.

UNGE UNDER 18 ÅR	
Uanset arbejdsfunktion	**67,30 kr.**
TILLÆG FOR ARBEJDE PÅ SÆRLIGE TIDSPUNKTER	
Tillæg for hverdage kl. 18.15-24.00	**14,35 kr.**
Tillæg for lørdage kl. 15.00-24.00 (*)	**23,14 kr.**
Tillæg for søn- og helligdage indtil kl. 15.00	**23,14 kr.**
Tillæg for søn- og helligdage kl. 15.00-24.00	**29,56 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
Som udfører ufaglært arbejde	**118,42 kr.**
Som er butiksmedhjælpere	**123,10 kr.**
Som udfører faglært arbejde	**127,78 kr.**
TILLÆG FOR ARBEJDE PÅ SÆRLIGE TIDSPUNKTER	
Tillæg for hverdage kl. 18.15-24.00	**21,07 kr.**
Tillæg for lørdage kl. 15.00-24.00 (*)	**31,34 kr.**
Tillæg for søn- og helligdage indtil kl. 15.00	**31,34 kr.**
Tillæg for søn- og helligdage kl. 15.00-24.00	**40,40kr.**
(*) Gælder også for grundlovsdag, juleaftens- og nytårsaftensdag fra kl. 12.00	

BAGERI: EKSPEDITION FORTSÆTTER PÅ NÆSTE SIDE >>

« BAGERI: EKSPEDITION BEGYNDTE PÅ FORRIGE SIDE

ARBEJDER DU MELLEM KL. 24.00-05.00?
Når du arbejder mellem kl. 24.00 og 05.00, får du almindelig timeløn plus 100 procent. Det gælder alle – også unge under 18 år.

NÅR DU HAR VÆRET ANSAT 1 ÅR

Efter 1 års ansættelse får medarbejdere over 18 år anciennitetstillæg på 2,90 kr. pr. time – dog ikke, hvis du er elev.

BUTIK

Arbejder du i en butik som flaskedreng, ungarbejder, servicemedarbejder, butiksassistent eller lignende, er det **HK**, du skal være medlem af. HK kan hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. HK kan også svare på spørgsmål og give dig gode råd om dine rettigheder.

DAGLIGVARE- ELLER SPECIALVAREBUTIK

De fleste butikker er dækket af HK Handels overenskomst med Dansk Erhverv Arbejdsgiver eller DI Overenskomst II. En overenskomst vil sige, at der er lavet en aftale mellem en fagforening og en arbejdsgiver om løn, fridage, arbejdstider, opsigelsesvarsel m.v.

HK Handel har blandt andet overenskomst med Føtex, Bilka, Netto, Fakta, Rema 1000, Aldi, Lidl, Magasin, Sport24, Harald Nyborg, Silvan, H&M, Imerco og Matas. Vil du vide præcis, hvilken overenskomst der gælder for dig, så kontakt HK på 7011 4545 eller hk@hk.dk.

UNGE UNDER 18 ÅR – DANSK ERHVERV ARBEJDSGIVER	
Uanset arbejdsfunktion	**67,30 kr.**
UNGE UNDER 18 ÅR – DI OVERENSKOMST II	
Uanset arbejdsfunktion	**69,27 kr.**

UNGE OVER 18 ÅR – GÆLDER FOR BEGGE OVERENSKOMSTER (DANSK ERHVERV ARBEJDSGIVER OG DI OVERENSKOMST II)	
Som udfører ufaglært arbejde	**118,42 kr.**
Som er butiksmedhjælpere	**123,10 kr.**
Som udfører faglært arbejde	**127,78 kr.**

BEMÆRK: Efter 1 års ansættelse efter det fyldte 18. år får man et anciennitetstillæg på 2,90 kr. pr. time (Dansk Erhverv Arbejdsgiver) og 3,65 kr. pr. time (DI Overenskomst II). Gælder ikke for elever.

TILLÆG FOR ARBEJDE PÅ SÆRLIGE TIDSPUNKTER

UNGE UNDER 18 ÅR – GÆLDER FOR BEGGE OVERENSKOMSTER (DANSK ERHVERV ARBEJDSGIVER OG DI OVERENSKOMST II)	
Hverdage kl. 18.00-23.00	**13,23 kr.**
Hverdage kl. 23.00-06.00	**17,75 kr.**
Lørdage kl. 15.00-24.00	**23,28 kr.**
Søn- og helligdage kl. 00.00-24.00	**25,90 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR – GÆLDER FOR BEGGE OVERENSKOMSTER (DANSK ERHVERV ARBEJDSGIVER OG DI OVERENSKOMST II)	
Hverdage kl. 18.00-23.00	**26,45 kr.**
Hverdage kl. 23.00-06.00	**35,50 kr.**
Lørdage kl. 15.00-24.00	**46,55 kr.**
Søn- og helligdage kl. 00.00-24.00	**51,80 kr.**

BEMÆRK: Tillæggene for unge under 25 år kan være det samme som for unge under 18 år, hvis du er i gang med en uddannelse og arbejder maks. 15 timer om ugen.

COOP DANMARK

Er du ansat i Kvickly, SuperBrugsen, Dagli'Brugsen eller LokalBrugsen, er du enten dækket af overenskomsten med Coop Danmark (hvis det er en butik ejet af COOP) eller, hvis du er ansat i en selvstændig butik, overenskomsten med Brugsforeningernes Arbejdsgiverforening (BA) eller Storbutikkernes Forhandlingsudvalg (SFU).

UNGE UNDER 18 ÅR	
Uanset arbejdsfunktion	**67,30 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
Som udfører ufaglært arbejde	**118,42 kr.**
Som er butiksmedhjælpere	**123,10 kr.**
Som udfører faglært arbejde	**127,78 kr.**

Efter 1 års ansættelse efter det fyldte 18. år får ansatte et anciennitetstillæg på 2,90 kr. pr. time. Gælder ikke for elever.

TILLÆG FOR ARBEJDE PÅ SÆRLIGE TIDSPUNKTER

UNGE UNDER 18 ÅR – COOP	
Hverdage kl. 18.00-23.00	**13,80 kr.**
Hverdage kl. 23.00-06.00	**18,33 kr.**
Lørdage kl. 15.00-24.00	**23,45 kr.**
Søn- og helligdage (hele dagen)	**27,80 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR – COOP	
Hverdage kl. 18.00-23.00	**27,60 kr.**
Hverdage kl. 23.00-06.00	**36,65 kr.**
Lørdage kl. 15.00-24.00	**46,90 kr.**
Søn- og helligdage (hele dagen)	**55,60 kr.**

UNGE UNDER 18 ÅR – BA	
Hverdage kl. 18.00-23.00	**13,85 kr.**
Hverdage kl. 23.00-06.00	**18,38 kr.**
Lørdage kl. 15.00-24.00	**23,44 kr.**
Søn- og helligdage (hele dagen)	**28,37 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR – BA	
Hverdage kl. 18.00-23.00	**27,69 kr.**
Hverdage kl. 23.00-06.00	**36,75 kr.**
Lørdage kl. 15.00-24.00	**46,88 kr.**
Søn- og helligdage (hele dagen)	**56,74 kr.**
UNGE UNDER 18 ÅR – SFU	
Hverdage kl. 18.00-23.00	**13,85 kr.**
Hverdage kl. 23.00-06.00	**18,38 kr.**
Lørdage kl. 15.00-24.00	**23,44 kr.**
Søn- og helligdage (hele dagen)	**27,91 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR – SFU	
Hverdage kl. 18.00-23.00	**27,69 kr.**
Hverdage kl. 23.00-06.00	**36,75 kr.**
Lørdage kl. 15.00-24.00	**46,88 kr.**
Søn- og helligdage (hele dagen)	**55,81 kr.**

BEMÆRK: Tillæggene for unge under 25 år kan være det samme som for unge under 18 år, hvis man er i gang med en uddannelse og arbejder maks. 15 timer om ugen (gælder i COOP). I BA og SFU kan tillæggene være som for unge under 18 år, hvis man arbejder højst 8 timer i gennemsnit over 12 uger.

I TVIVL? KONTAKT HK

HK har særlige overenskomster med fx 7-Eleven og NY Form samt mange lokale overenskomster. Vil du vide præcis, hvilken overenskomst der gælder på din arbejdsplads, så kontakt HK på 7011 4545 eller hk@hk.dk.

SERVICESTATIONER

HK HAR 3 OVERENSKOMSTER, DER DÆKKER SERVICESTATIONER.

En overenskomst vil sige, at der er lavet en aftale mellem fagforeningen og arbejdsgiveren om løn, fridage, arbejdstider, opsigelsesvarsel m.v. HK kan hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. HK kan også svare på spørgsmål og give gode råd om dine rettigheder. Kontakt HK på 7011 4545 eller hk@hk.dk.

1. **EOF:** Hvis du arbejder på en servicestation, som er medlem af arbejdsgiverforeningen Energi- og Olieforum (EOF) følges en særlig overenskomst. Typisk er Circle K og Shell medlem af EOF.
2. **DI Overenskomst II:** Er du fx ansat på en Q8-servicestation, skal du have løn efter HK Handels overenskomst med DI Overenskomst II, hvor der er en særlig aftale for servicestationer, se side 42.
3. **7-Eleven:** Er du ansat på en servicestation, hvor 7-Eleven driver stationen, er du omfattet af en særlig 7-Eleven overenskomst.

KENDER DU IKKE DIN OVERENSKOMST?

Hvis du er i tvivl om, hvilken overenskomst du er dækket af, så kontakt HK på 7011 4545 eller hk@hk.dk.

OVERENSKOMSTEN MED EOF

UNGE UNDER 18 ÅR	
Som udfører ufaglært arbejde	**67,64 kr.**
Som udfører faglært arbejde	**77,94 kr.**

BEMÆRK: Er du i tvivl, om du skal have løn for faglært eller ufaglært arbejde, kan din lokale HK-afdeling hjælpe dig. Kontakt HK på 7011 4545 eller hk@hk.dk.

UNGE OVER 18 ÅR – INDTIL 6 MÅNEDERS ANSÆTTELSE	
Som udfører ufaglært arbejde	**125,99 kr.**
Som udfører faglært arbejde	**135,34 kr.**
Unge mellem 18 og 25 år, der er studerende og arbejder under 15 timer om ugen	**118,42 kr.**

UNGE OVER 18 ÅR – EFTER 6 MÅNEDERS ANSÆTTELSE	
Som udfører ufaglært arbejde	**136,03 kr.**
Som udfører faglært arbejde	**145,38 kr.**
Unge mellem 18 og 25 år, der er studerende og arbejder under 15 timer om ugen	**118,42 kr.**

Timelønningerne er inklusive servicestationstillæg, men eksklusive anciennitetstillægget på 0,40 kr., som unge får efter 1 års ansættelse efter det fyldte 18. år.

SERVICESTATIONER FORTSÆTTER PÅ NÆSTE SIDE >>

« SERVICESTATIONER BEGYNDTE PÅ FORRIGE SIDE

TILLÆG FOR ARBEJDE PÅ SÆRLIGE TIDSPUNKTER

UNGE UNDER 18 ÅR	
Hverdage kl. 18.00-23.00	**7,50 kr.**
Hverdage kl. 23.00-06.00	**12,13 kr.**
Lørdage kl. 14.00-24.00	**13,00 kr.**
Søn- og helligdage kl. 00.00-24.00	**14,35 kr.**

UNGE OVER 18 ÅR	
Hverdage kl. 18.00-23.00	**13,91 kr.**
Hverdage kl. 23.00-06.00	**23,19 kr.**
Lørdage kl. 14.00-24.00	**24,89 kr.**
Søn- og helligdage kl. 00.00-24.00	**27,63 kr.**

UNGE MELLEM 18 OG 25 ÅR, DER ER STUDERENDE OG ARBEJDER UNDER 15 TIMER OM UGEN	
Hverdage kl. 18.00-24.00	**6,96 kr.**
Hverdage kl. 24.00-06.00	**23,19 kr.**
Lørdage kl. 14.00-24.00	**6,90 kr.**
Søn- og helligdage kl. 00.00-06.00	**27,63 kr.**
Søn- og helligdage kl. 06.00-24.00	**6,79 kr.**

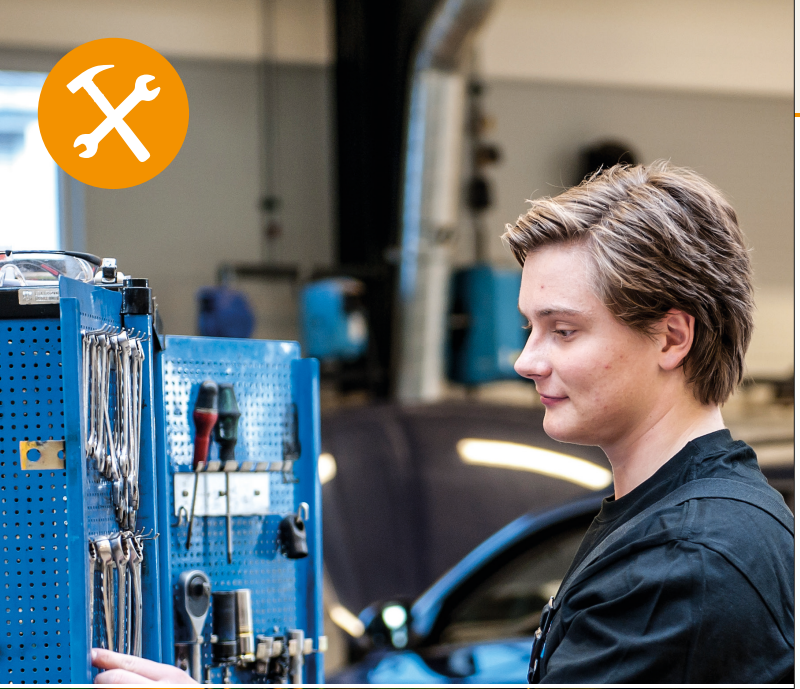

BYGGERI & VÆRKSTED

ANSAT PÅ METAL-/AUTO-/CYKELVÆRKSTED

Arbejder du på en industrivirksomhed eller et metal-, auto- eller cykelværksted? Så kan **Dansk Metal** give dig råd om rettigheder og hjælp, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. Kontakt Dansk Metal på 3363 2000 eller metal@danskmetal.dk.

Den mest almindelige overenskomst på Dansk Metals område er **Industriens Overenskomst**.

UNGE UNDER 18 ÅR	
Unge under 18 år	**68,90 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
Unge over 18 år	**119,65 kr.**

Kontakt Dansk Metal på 3363 2000 eller metal@danskmetal.dk og hør, hvilken overenskomst din arbejdsplads har, og hvilken løn du har ret til.

BYGGERI

Hvis du arbejder inden for byggeri, er det 3F, du skal være medlem af. 3F kan hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. Du kan også få svar på spørgsmål og gode råd om dine rettigheder. Kontakt 3F på 70 300 300 eller 3f@3f.dk.

DANSK BYGGERI

UNGE UNDER 18 ÅR	
15 år (40 %)	**50,45 kr.**
16 år (50 %)	**63,10 kr.**
17 år (70 %)	**88,30 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
Unge over 18 år	**126,15 kr.**
Uden brancheerfaring – de første 3 måneder	**120,65 kr.**

HOTEL & RESTAURATION

HOTEL OG RESTAURATION
– HERUNDER: CAFÉ/CAFETERIA/OPVASKER/TJENER

Arbejder du i en grillbar, i et cafeteria, vasker op, hjælper i køkkenet, gør rent eller er piccolo, medhjælper eller stuepige på restauranter og hoteller? Så kan du blive medlem hos **3F**. 3F kan også hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. Du kan også få svar på spørgsmål og gåde råd om dine rettigheder.

3F har en overenskomst med hotel- og restaurationsbranchen – som også gælder for alle McDonald's og nogle af Burger Kings restauranter*. En overenskomst vil sige, at der er lavet en aftale mellem fagforeningen og arbejdsgiveren om løn, fridage, arbejdstider, opsigelsesvarsel m.v.

UNGE UNDER 18 ÅR	
Unge under 18 år	**75,26 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
Unge over 18 år	**124,74 kr.**

*Pr. 1. oktober 2019 har alle Burger King restauranter i Danmark overenskomst med 3F.

HOTEL OG RESTAURATION FORTSÆTTER PÅ NÆSTE SIDE >>

<< HOTEL OG RESTAURATION BEGYNDTE PÅ FORRIGE SIDE

TILLÆG FOR ARBEJDE PÅ SÆRLIGE TIDSPUNKTER

UNGE UNDER 18 ÅR	
Hverdage kl. 18.00-24.00	**13,62 kr.**
Lørdage kl. 14.00-24.00	**13,62kr.**
Søndage kl. 00.00 til efterfølgende døgn kl. 02.00	**21,52 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
Hverdage kl. 18.00-24.00	**18,96 kr.**
Lørdage kl. 14.00-24.00	**18,96 kr.**
Søndage kl. 00.00 til efterfølgende døgn kl. 02.00	**25,90 kr.**
OVERARBEJDE	
De første 2 timer	**+50 %**
... derefter	**+100 %**
Overarbejde efter kl. 24.00 og på fridage er altid	**+100 %**

ER DU UNDER 18 ÅR?

Se reglerne for arbejde i lokaler med alkohol, når du er under 18 år på side 25.

KONTAKT 3F

Når du får arbejde som tjener eller med tilberedning af mad, så kontakt 3F på 70 300 300 eller 3f@3f.dk. Der er nemlig forskellige lønmuligheder alt efter om du arbejder i café, kantine eller på hotel.

FASTFOOD, CAFETERIA, BISTRO M.M. I SUPERMARKEDER, HERUNDER STARBUCKS KAFFEBARER OG CARL'S JR.

UNGE UNDER 18 ÅR	
Unge under 18 år	**65,90 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
Unge over 18 år	**119,39 kr.**

TILLÆG FOR ARBEJDE PÅ SÆRLIGE TIDSPUNKTER

UNGE UNDER 18 ÅR	
Hverdage kl. 17.45-06.00	**14,66 kr.**
Lørdage kl. 14.15-24.00	**27,66 kr.**
Søndage kl. 00.00-24.00	**29,03 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
Hverdage kl. 17.45-06.00	**29,32 kr.**
Lørdage kl. 14.15-24.00	**55,31 kr.**
Søndage kl. 00.00-24.00	**58,06 kr.**
OVERARBEJDE	
De første 3 timer	**+50 %**
... derefter	**+100 %**

JOE & THE JUICE

Der er ingen ungarbejderløn hos Joe & The Juice. Alle ansatte er over 18 år.

UNGE OVER 18 ÅR	
Unge over 18 år	**124,74 kr.**

TILLÆG FOR ARBEJDE PÅ SÆRLIGE TIDSPUNKTER

Der betales ikke tillæg for arbejde på særlige tidspunkter, undtagen nattillæg. I stedet er der betalt pause på ½ time pr. dag og betalt mad og drikkevarer + et fast månedstillæg. For arbejde om natten mellem kl. 00.00 og 06.00 betales et tillæg pr. time på 43,99 kr.

BARESSO/ESPRESSO HOUSE

Overenskomsten for Baresso / Espresso House er under indfasning.

Hvis du arbejder på en af kaffebarerne og har spørgsmål, kan du spørge din lokale 3F-afdeling på 70 300 300 eller 3f@3f.dk.

DISKOTEKER OG SPILLESTEDER

Arbejder du på et diskotek eller lignende, er det **3F**, du skal være medlem af. 3F kan hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. 3F kan også svare på spørgsmål og give dig gode råd om dine rettigheder. Kontakt 3F på 70 300 300 eller 3f@3f.dk.

BEMÆRK: Du må ikke arbejde i områder, hvor der udskænkes alkohol, hvis du er under 18 år, når serveringsstedets hovedformål ikke er servering af mad. Se reglerne for at arbejde i lokaler med alkohol, når du er under 18 år på side 25.

UNGE UNDER 18 ÅR	
Medarbejdere under 18 år	**81,50 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
Bartendere (over 18 år)	**145,25 kr.**
Øvrige medarbejdere, herunder runners (over 18 år)	**143,25 kr.**

KANTINE: OFFENTLIG

Hvis du arbejder som kantinemedhjælper på en offentlig institution, er det **FOA**, du skal være medlem af. FOA kan hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. Du kan også få svar på spørgsmål og gode råd om dine rettigheder. Kontakt FOA på 4697 2626 eller foa@foa.dk.

UNGE UNDER 18 ÅR	
16-årige	**84,17 kr.**
17-årige	**93,75 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
Over 18 år (Løngruppe 0)	**131,25 kr.**

Den nøjagtige sats afhænger af, hvor i landet du arbejder. Ovenstående satser er de laveste satser.

LAGER & TRANSPORT

AVISBUD

Arbejder du med omdeling af aviser og blade, kan du blive medlem i **3F**. 3F kan hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. 3F kan også svare på spørgsmål og give dig gode råd om dine rettigheder. Kontakt 3F på 70 300 300 eller 3f@3f.dk.

Arbejder du med omdeling af aviser (Politiken, BT osv.) og er fyldt 15 år, er du dækket af en overenskomst med disse mindstelønninger pr. time:

UNGE UNDER 18 ÅR	
15 år	**54,13 kr.**
16 år	**70,36 kr.**
17 år	**81,19 kr.**

Husk, du kun må arbejde i dagtimerne.

ARBEJDER DU FOR FORBRUGERKONTAKT?
Hvis du arbejder med reklameomdeling for Forbrugerkontakt, har du ingen overenskomst. Her bør dine forældre lave en aftale med firmaet for dig.

POST NORD

Arbejder du med postomdeling, kan du blive medlem af **3F**. 3F kan hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. 3F kan også svare på spørgsmål og give dig gode råd om dine rettigheder.

UNGE OVER 18 ÅR	
Over 18 år	**127,05 kr.**

Lønnen er mindsteløn. Din tillidsrepræsentant har forhandlet den lokale lønaftale. Derudover er der forskellige omdelingstillæg alt afhængig af, hvor du arbejder. Post Nord ansætter som udgangspunkt kun medarbejdere over 18 år. Kontakt tillidsrepræsentanten eller 3F på 70 300 300 eller 3f@3f.dk.

LAGER

De fleste virksomheder, der har et mindre lager (i forbindelse med kontor eller butik), er omfattet af HK's overenskomst med enten Dansk Erhverv Arbejdsgiver eller DI Overenskomst II. En overenskomst vil sige, at der er lavet en aftale mellem fagforeningen og arbejdsgiverorganisationen om løn, fridage, arbejdstider, opsigelsesvarsel m.v.

Arbejder du på et butikslager, er det **HK**, du skal være medlem af. HK kan hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. HK kan også svare på spørgsmål og give dig gode råd om dine rettigheder. Der er forskel på lønnen for unge under 18 år alt efter, om din arbejdsplads er omfattet af Dansk Erhverv Arbejdsgiver eller DI Overenskomst II:

UNGE UNDER 18 ÅR – DANSK ERHVERV ARBEJDSGIVER	
Uanset arbejdsfunktion	**67,30 kr.**
UNGE UNDER 18 ÅR – DI OVERENSKOMST II	
Uanset arbejdsfunktion	**69,28 kr.**

ER DU FYLDT 18 ÅR?

Når du er over 18 år, er der ikke en minimumsløn i overenskomsterne. Du skal selv aftale din løn med din arbejdsgiver. Kontakt altid HK på 7011 4545 eller hk@hk.dk, før du bliver ansat, for at høre, hvad du bør have i løn.

ARBEJDER DU OM AFTENEN ELLER I WEEKENDERNE?

På lagerområdet er der ikke aftalt satser for arbejde på særlige tidspunkter. Du skal selv aftale tillæg med din arbejdsgiver. Er du i tvivl, om du får ekstra for at arbejde om aftenen eller i weekenderne? Så kontakt HK på 7011 4545 eller hk@hk.dk.

TRANSPORT OG LAGER

Hvis du arbejder inden for transport og lager, er det **3F**, du skal være medlem af. 3F kan hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. Du kan også få svar på spørgsmål og gode råd om dine rettigheder.

UNGE UNDER 18 ÅR	
13-16 år	**85,53 kr.** og efter 6 mdr. **90,42 kr.**
17 år	**114,04 kr.** og efter 6 mdr. **120,56 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
Unge over 18 år	**142,55 kr.** og efter 6 mdr. **150,70 kr.**

Beløbene er minimumslønninger – du må gerne få mere. Derudover kan du have ret til andre løntillæg. Hvis du fx er ansat som timelønnet, har du ret til 6,75 % tillæg af din ferieberettigede løn til ferieopsparing og 3,4% i særlig opsparing.

DER ER FLERE OVERENSKOMSTER PÅ OMRÅDET:

- Fællesoverenskomsten mellem DI Overenskomst II og 3F Transportgruppen
- Lageroverenskomsten mellem Dansk Erhverv Arbejdsgiver og 3F Transportgruppen

En overenskomst vil sige, at der er lavet en aftale mellem 3F Transportgruppen og arbejdsgiverorganisationerne om løn, fridage, arbejdstider, opsigelsesvarsel m.v.

KONTAKT 3F

Kontakt 3F på 70 300 300 eller 3f@3f.dk, hvis du vil vide mere om, hvilken løn og hvilke tillæg du har ret til.

OMSORG & PLEJE

HANDICAPHJÆLPER

Er du handicaphjælper og arbejder med borgerstyret personlig assistance for virksomheder, der har overenskomst med enten Dansk Erhverv eller Dansk Industri, så er det **FOA** eller **3F**, du skal være medlem af. FOA eller 3F kan hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. Du kan også få svar på spørgsmål og gode råd om dine rettigheder.

En overenskomst vil sige, at der er lavet en aftale mellem en fagforening og en arbejdsgiver om løn, fridage, arbejdstider, opsigelsesvarsel m.v.

MINDSTELØNSSATS	
Grundløn (Løngruppe 0)	**124,96 kr.**

Den nøjagtige sats afhænger af, hvor i landet du arbejder. Ovenstående sats er den laveste sats.

Er du i tvivl om, hvilken overenskomst der gælder for dig? Så kontakt FOA på 4697 2626 eller foa@foa.dk – eller 3F på 70 300 300 eller 3f@3f.dk.

HJEMMEPLEJEN

Hvis du arbejder som ikke-uddannet sundhedspersonale i den kommunale hjemmepleje, er det **FOA**, du skal være medlem af. FOA kan hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. Du kan også få svar på spørgsmål og gode råd om dine rettigheder. Kontakt FOA på 4697 2626 eller foa@foa.dk.

MINDSTELØNSSATS	
Grundløn (Løngruppe 0)	**124,96 kr.**

Den nøjagtige sats afhænger af, hvor i landet du arbejder. Ovenstående sats er den laveste sats.

PÆDAGOGMEDHJÆLPER

Arbejder du som medhjælper i en daginstitution, er det **FOA**, du skal være medlem af. Arbejder du som medhjælper i en døgninstitution, er det **FOA**, **3F** eller **Socialpædagogernes Landsforbund (SL)**, du skal være medlem af.

MINDSTELØNSSATS	
Daginstitutioner (Løngruppe 0)	**129,58 kr.**
Døgninstitution, kommune (Løngruppe 0)	**133,75 kr.**
Døgninstitution, region (Løngruppe 0)	**133,35 kr.**

Den nøjagtige sats afhænger af, hvor i landet du arbejder. Ovenstående satser er de laveste satser.

På døgninstitutioner ydes der udover den faste timeløn tillæg, hvis du arbejder i weekender eller i aften- eller nattevagter. Derfor er det altid en god idé at kontakte FOA på 4697 2626 eller foa@foa.dk, 3F på 70 300 300 eller 3f@3f.dk – eller Socialpædagogernes Landsforbund på 7248 6000 eller sl@sl.dk for at høre, hvad din løn bør være. Fagforeningen kan også hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. Du kan også få svar på spørgsmål og gode råd om dine rettigheder.

UNG I HUSET/BØRNEPASSER

Hvis du arbejder som ung i huset eller børnepasser, er lønnen forskellig alt efter, hvor i landet du arbejder. Kontakt **FOA** på 4697 2626 eller foa@foa.dk, og få hjælp til at skrive kontrakt og forhandle løn.

Som udgangspunkt skal du dog lønnes efter samme sats som en pædagogmedhjælper i en daginstitution (se tabellen ovenfor).

RENGØRING & SERVICE

BIOGRAF

CinemaxX og Nordisk Film Biografer har landsoverenskomst med **3F** og **HK**. En overenskomst er en aftale mellem fagforening og arbejdsgiver om fx løn, ferie, arbejdstider og opsigelse.

Har du fået arbejde i CinemaxX eller Nordisk Film Biografer, er det HK eller 3F, du skal være medlem af, og som du kan få hjælp fra, hvis du får problemer på dit arbejde, eller der er ting i din ansættelse, du er i tvivl om.

CINEMAXX - HK OVERENSKOMST

UNGE UNDER 18 ÅR	
Som er i billetten, telefonbestilling, kiosk og i barer uden salg af alkohol	**80,37 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
Som er i billetten, telefonbestilling, kiosk, barerne, har ansvar for vagtplaner	**149,20 kr.**

Der udbetales normal timeløn ved arbejde placeret i tiden kl. 08.30 til 01.00.

TILLÆG	
Helligdage	**+50 % af normaltimeløn**
Funktionstillægget udbetales til ansatte, som er beskæftiget med money clearing, og gives for de timer, de udfører funktionen.	**5,05 kr.**

CINEMAXX – 3F OVERENSKOMST

LØN PR. 1. MARTS 2019	
Unge under 18 år	**83,34 kr.**
Unge over 18 år	**150,15 kr.**

Der udbetales nomaltimeløn ved arbejde placeret i tiden kl. 08.30 til 01.00.

TILLÆG	
For timer, der er placeret i tiden kl. 01.00 til 08.30	**+100 % af normaltimeløn**
Helligdage	**+50 % af normaltimeløn**

NORDISK FILM BIOGRAFER – 3F & HK OVERENSKOMST

UNGE UNDER 18 ÅR	
Biografmedarbejder	**82,63 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
Biografmedarbejder	**149,65 kr.**
TILLÆG	
Kl. 01.00-08.30	**+100 % af normaltimeløn**
Efterårs-, jule-, vinter- og påskeferie ml. kl. 08.30-11.00	**+50 % af normaltimeløn**
Helligdage	**+50 % af normaltimeløn**

FITNESS

Arbejder du i et fitnesscenter som fitness-instruktør, ungarbejder, servicemedarbejder eller andet, er det **HK**, du skal være medlem af. HK kan hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. HK kan også svare på spørgsmål og give dig gode råd om dine rettigheder.

HK Privat har fx overenskomst med Fitness World og Sats. Vil du vide præcis, hvilken overenskomst der gælder for dig, så kontakt HK på 7011 4545 eller hk@hk.dk.

UNGE UNDER 18 ÅR	
Som udfører ufaglært arbejde	**63,20 kr.**
Som udfører faglært arbejde	**73,50 kr.**

Hvis du er i tvivl, om du skal lønnes for faglært eller ufaglært arbejde, kan din lokale HK-afdeling hjælpe dig. Kontakt HK på 7011 4545 eller hk@hk.dk.

UNGE OVER 18 ÅR	
Som udfører ufaglært arbejde	**118,40 kr.**
Som udfører faglært arbejde	**127,65 kr.**

BEMÆRK: Der udbetales løbende 4,0 % i fritvalg samt 0,44 % pr. feriefridag.

RENGØRINGS- OG SERVICEASSISTENT ELLER RENGØRINGSTEKNIKER

Arbejder du med rengøring, er det **3F**, du skal være medlem af. 3F kan hjælpe, hvis du får problemer med arbejdet eller din chef. 3F kan også svare på spørgsmål og give dig gode råd om dine rettigheder. Kontakt 3F på 70 300 300 eller 3f@3f.dk.

PRIVAT RENGØRING

I overenskomsten findes tre lønbegreber:

Grundløn: Medarbejdere under 18 år, der ikke er beskæftiget med præstationslønsopgaver.

Normal timeløn: Medarbejdere over 18 år. Lønnen gælder de første 2 måneder af ansættelsen og for arbejde på ikke opmålte områder, dvs. hvor der som udgangspunkt ikke arbejdes efter en arbejdsplan.

Præstationsløn: For arbejde på opmålte områder, dvs. hvor der arbejdes efter en arbejdsplan.

LØN PR. 15. MARTS 2019	
Grundtimeløn	**110,42 kr.**
Normaltimeløn	**129,98 kr.**
Præstationsløn	**143,56 kr.**
TILLÆG	
Servicetillæg pr. time	**3,65 kr.**
Anciennitetstillæg efter 12 måneders uafbrudt beskæftigelse, pr. time	**4,65 kr.**

Medarbejdere over 18 år kan aflønnes efter model 1 eller model 2:

MODEL 1

Du har ingen erfaring med rengøring, men får ret og pligt til 12 dages kursus/uddannelse med fuld løn, der skal gennemføres inden for de første 18 måneder af ansættelsen.

LØN	
0-6 måneder:	Normaltimeløn
6-12 måneder:	Præstationsløn + brancheanciennitetstillæg på **2,77 kr.**
12-18 måneder:	Præstationsløn + brancheanciennitetstillæg på **5,54 kr.**
Efter 18 måneder:	Præstationsløn + brancheanciennitetstillæg på **8,30 kr.**

Du har ikke krav på servicetillæg og anciennitetstillæg

MODEL 2

Du har erfaring med rengøring, er udlært serviceassistent/ rengøringstekniker eller har gennemført de 12 dages kursus/ uddannelse som beskrevet i Model 1.

LØN	
0-6 måneder:	Præstationsløn
6-12 måneder:	Præstationsløn + brancheanciennitetstillæg på **2,77 kr.**
12-18 måneder:	Præstationsløn + brancheanciennitetstillæg på **5,54 kr.**
Efter 18 måneder:	Præstationsløn + brancheanciennitetstillæg på **8,30 kr.**

Du har ikke krav på servicetillæg og anciennitetstillæg.

HAR DU SPØRGSMÅL?

Få mere info om løn- og ansættelsesforhold i din lokale 3F-afdeling. Kontakt 3F på 70 300 300 eller 3f@3f.dk.

RENGØRINGS- OG SERVICEASSISTENT FORTSÆTTER PÅ NÆSTE SIDE >>

« RENGØRINGS- OG SERVICEASSISTENT BEGYNDTE PÅ FORRIGE SIDE

RENGØRINGSASSISTENTER/SPECIALARBEJDERE/TEKNISK SERVICE – ANSAT UNDER 3F'S OMRÅDE: STAT/OFFENTLIG

Hvis du er under 18 år, kan du arbejde som rengøringsassistent, hvis jobbet er ferie- eller sygdomsafløsning eller et led i din uddannelse.

UNGE UNDER 18 ÅR	
16-årige i provinsen	**83,51 kr.**
16-årige i hovedstaden	**85,73 kr.**
17-årige i provinsen	**93,12 kr.**
17-årige i hovedstaden	**96,08kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
Unge over 18 år i provinsen	**126,38kr.**
Unge over 18 år i hovedstaden	**130,07 kr.**

RENGRØINGSASSISTENTER ANSAT UNDER 3F'S OMRÅDE: KOMMUNE OG REGION

Hvis du er under 18 år, kan du arbejde som rengøringsassistent, hvis jobbet er ferie- og sygdomsafløsning eller et led i din uddannelse.

UNGE UNDER 18 ÅR	
16 år – 66,8 % af løntrin 12 inkl. eventuelt områdetillæg, fx ved områdetillæg III	**87,87 kr.**
17 år – 74,4 % af løntrin 12 inkl. eventuelt områdetillæg, fx ved områdetillæg III	**97,87 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
18 år – løntrin 14 inkl. eventuelt områdetillæg, fx ved områdetillæg III	**136,23 kr.**

RENGØRINGSASSISTENTER ANSAT UNDER 3F'S ELLER FOA'S OMRÅDE (KØBENHAVN OG FREDERIKSBERG)

UNGE UNDER 18 ÅR	
16 år	**88,77 kr.**
17 år	**98,87 kr.**
UNGE OVER 18 ÅR	
18 år	**138,19 kr.**

FAGFORENINGER

FAGFORENINGER – HUSK AT MELDE DIG IND

HVORFOR SKAL DU VÆRE MEDLEM AF EN FAGFORENING?

Som medlem af en fagforening er du aldrig alene på arbejdspladsen. Du har altid en fagligt og juridisk stærk ven i baglommen, der er ekspert i lige præcis dit fag og arbejdsområde. Derfor er det også vigtigt, at du er medlem af den fagforening, der ved noget om den branche, du arbejder inden for.

HVAD KAN FAGFORENINGEN HJÆLPE DIG MED?

Din fagforening svarer på spørgsmål omkring løn, kontrakt, feriepenge, arbejdstider og andre rettigheder. Du kan altid ringe. Du får hjælp og gratis juridisk rådgivning, hvis du får problemer på jobbet eller med din chef. Din fagforening kan også give dig gode råd om dine jobmuligheder og karriere. Du får også adgang til spændende kurser, netværk og workshops – og ofte også gode priser på fx forsikringer og biografbilletter.

BILLIGT MEDLEMSKAB SOM UNG

Det er tit billigere at være medlem af en fagforening som ung – og du har de samme rettigheder som et voksent medlem.

HVILKEN FAGFORENING SKAL DU VÆLGE?

Det er altid en god idé at være medlem af den fagforening, der organiserer ansatte i den branche, du arbejder inden for. På de næste sider kan du læse om nogle af de fagforeninger, som du kan være medlem af. Er du i tvivl om, hvilken fagforening du skal vælge? Så kontakt Jobpatruljen på 8024 1010 eller jobpatruljen@jobpatruljen.dk.

3F – FAGLIGT FÆLLES FORBUND

3F er din fagforening, hvis du er:

- Ansat i en biograf
- Avisbud eller postbud
- Opvasker, tjener eller hvis du har et helt tredje job på en café, restauration eller hotel
- Arbejdsdreng- eller pige på et lager eller en fabrik
- Ansat i et landbrug eller et gartneri
- Ansat på et vaskeri eller er rengørings- eller serviceassistent
- Ansat indenfor bygge- og anlægsområdet.

Vi sikrer, at du får den rigtige løn og arbejder under ordentlige forhold som ung på arbejdsmarkedet. 3F hjælper dig, hvis du bliver fyret, hvis du ikke får din løn, eller hvis du oplever andet på din arbejdsplads, som du er utryg ved.

Som medlem kan du altid kontakte din lokale 3F afdeling. Afdelingen kan hjælpe dig med udfordringer i forhold til dine løn- og arbejdsvilkår. De kan blandt andet tjekke din lønseddel for at se, om du får den løn, der er aftalt i overenskomsten med din arbejdsgiver.

HVAD KOSTER DET?

Du kan blive medlem af 3F som fritidsjobber under 18 år for ca. 33 kr. om måneden. Prisen varierer lidt alt efter hvilken lokal afdeling, du er medlem af.

3F UNGDOM

Er du under 31 år, kan du deltage i mange forskellige aktiviteter med andre unge medlemmer af 3F. Vi laver kampagner for at få indflydelse på vores uddannelses- og arbejdsforhold.

VIL DU VIDE MERE?

Meld dig ind: www.3f.dk/optagelse
Aktiviteter og information: www.3fu.dk
Kontakt: 70 300 300

FAGLIGT FÆLLES FORBUND

DANSK METAL

Dansk Metal dækker industrien, autobranchen, sølv- og guldsmedebranchen, bygge- og anlægsbranchen og it, tele og medier. Medlemmerne arbejder fx med biler, industrimaskiner, skibe, rør, smykker, it-systemer, computere, fly, tv, våben, hospitalsudstyr, film, motorcykler og meget andet.

Dansk Metal forhandler overenskomster, der sikrer ordentlige løn- og arbejdsforhold til medlemmerne. Er der overenskomst på din virksomhed, gælder den også for dig. Vi har også et stærkt netværk for lærlinge med masser af sociale og faglige aktiviteter, som du kan blive en del af.

Dansk Metal er også med til at forme erhvervsuddannelserne på området, så du får den bedst mulige uddannelse. Som faglært tjener du godt, og virksomhederne mangler allerede faglærte. Så bliv lærling, tag en erhvervsuddannelse og få:

- God løn under uddannelse
- Høj jobsikkerhed
- God løn som udlært
- Gode muligheder for at videreuddanne dig.

Du kan læse mere om mulighederne ved en erhvervsuddannelse her: www.danskmetal.dk/erhvervsuddannelser.

VIL DU VIDE MERE:

www.danskmetal.dk
Kontakt: 3363 2000

DANSK METAL

FOA

Arbejder du i hjemmeplejen, i en kantine, på et hospital eller på en børne- og ungeinstitution? Så er et medlemskab i FOA det rette for dig. Som medlem i FOA får du adgang til en bred vifte af services, blandt andet hjælp til jobsøgning, spændende arrangementer og kurser, samt billig forsikring. I tilfælde, hvor du har problemer med ferie, løn, fyring eller lignende, er FOA selvfølgelig altid klar til at hjælpe dig.

HVAD KOSTER DET?

Hvis du er under 18 år, er det gratis at være medlem af FOA. Er du elev og tjener mindre end 18.866 kr. om måneden, koster det 70 kr. om måneden at være medlem. Tjener du mere, skal du spørge din afdeling om kontingentet.

VIL DU VIDE MERE?

www.foa.dk
Kontakt: 4697 2626

FØDEVAREFORBUNDET NNF

Fødevareforbundet NNF er for alle, der arbejder i bageri, konditori, slagteri, mejeri, slagterbutik eller på en af de mange fabrikker, hvor man laver brød, chokolade, kager, slik, pålæg eller tobaksvarer.

Som ung er det fedt at have et fritidsjob og lækkert med lidt ekstra lommepenge. Desværre er løn- og arbejdsvilkår for ungarbejdere ikke altid, som de skal være.

Får du ikke weekendtillæg, selvom du burde, mangler feriepengene, eller er du generelt bare i tvivl om, hvad du skal have i løn? Så står vi klar til at hjælpe dig. Du kan også kontakte os, hvis du oplever, at dine arbejdsforhold ikke er helt sikre, eller du har været så uheldig at komme ud for en ulykke på dit arbejde.

HVAD KOSTER DET?

Hvis du er under 18 år, koster det kun 50 kr. om måneden at være medlem af Fødevareforbundet NNF – og det betaler sig.

VIL DU VIDE MERE?

www.nnf.dk
Kontakt: 3818 7272

HK DANMARK

Arbejder du i supermarked, kiosk, butik, på et kontor, lager eller en servicestation? Så er HK fagforeningen, der hjælper dig.

Vi kender din overenskomst og lovgivningen og kan rådgive dig om dine rettigheder og pligter på fritidsjobbet, fx løn, ansættelseskontrakt, ferie, arbejdstid, sygdom og arbejdsmiljø.

Har du problemer på fritidsjobbet, står vi klar til at finde en løsning sammen med dig.

FLERE FORDELE

Som medlem af HK får du også adgang til studie- og jobrelevante kurser, billige forsikringer og arrangementer.

HVAD KOSTER DET?

Du kan blive medlem for 95 kr.* om måneden, hvis du er under uddannelse.

Læs mere om medlemskab: www.hk.dk/blivmedlem

** Et medlemskab til 95 kr. sikrer dig juridisk og faglig hjælp. Du skal dog have betalt kontingent i 3 måneder, før du kan gøre brug af den juridiske hjælp.*

VIL DU VIDE MERE?

www.hk.dk/ungdom
Kontakt: 7011 4545

CHAT MED JOBPATRULJEN

OG FÅ SVAR PÅ DINE SPØRGSMÅL OM REGLER OG RETTIGHEDER I FRITIDSJOBBET

→ Åben Messenger-appen og start kameraet
→ Hold fingeren på skærmen og fokuser på Messenger-koden
→ Chat løs!

JOBPATRULJENS HOTLINE
RING 8024 1010

WWW.JOBPATRULJEN.DK